

ETISKA DILEMMAN VID BEDÖMNING OCH ELEVER I SVÅRIGHETER

Anette Bagger, Professor i Pedagogiskt arbete

The Hippocratic Oath

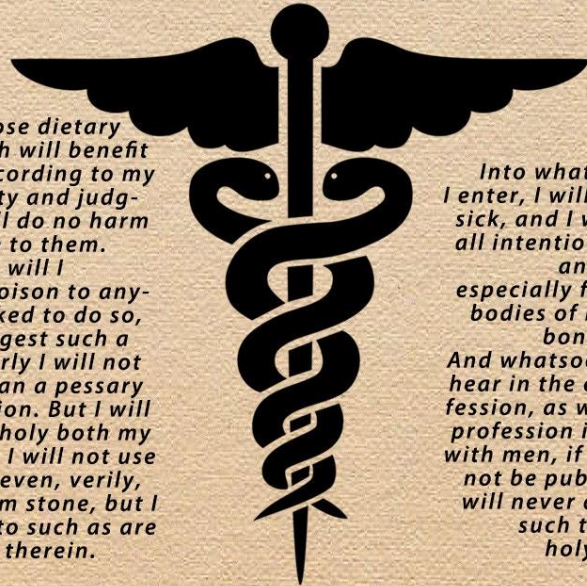
I swear by Apollo Healer, by Asclepius, by Hygieia, by Panacea, and by all the gods and goddesses, making them my witnesses, that I will carry out, according to my ability and judgment, this oath and this indenture.

To hold my teacher in this art equal to my own parents; to make him partner in my livelihood; when he is in need of money to share mine with him; to consider his family as my own brothers, and to teach them this art, if they want to learn it, without fee or indenture; to impart precept, oral instruction, and all other instruction to my own sons, the sons of my teacher, and to indentured pupils who have taken the Healer's oath, but to nobody else.

I will use those dietary regimens which will benefit my patients according to my greatest ability and judgment, and I will do no harm or injustice to them.

Neither will I administer a poison to anybody when asked to do so, nor will I suggest such a course. Similarly I will not give to a woman a pessary to cause abortion. But I will keep pure and holy both my life and my art. I will not use the knife, not even, verily, on sufferers from stone, but I will give place to such as are craftsmen therein.

Now if I carry out this oath, and break it not, may I gain for ever reputation among all men for my life and for my art; but if I break it and forswear myself, may the opposite befall me.

Into whatsoever houses I enter, I will enter to help the sick, and I will abstain from all intentional wrong-doing and harm, especially from abusing the bodies of man or woman, bond or free.

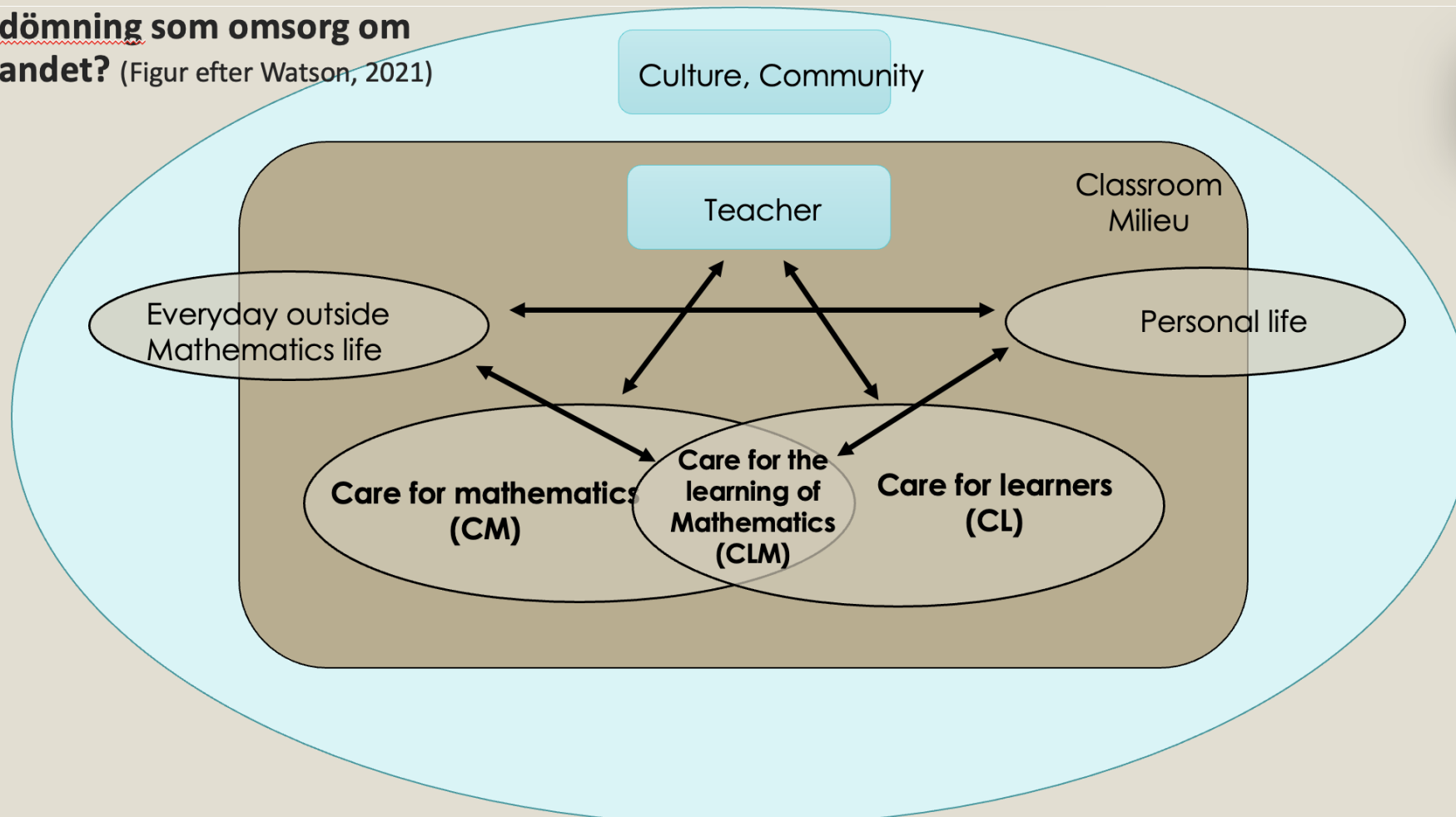
And whatsoever I shall see or hear in the course of my profession, as well as outside my profession in my intercourse with men, if it be what should not be published abroad, I will never divulge, holding such things to be holy secrets.

Nationella bedömningsstöd

– i en tid av förändring

- En fråga om tillgänglighet i flera lager. Didaktiskt omsorgsperspektiv på bedömning
- Att göra gott – Do no harm: *Neither will I administer poison to anybody when asked to do so*

Bedömning som omsorg om lärandet? (Figur efter Watson, 2021)

HÅLLBAR
BEDÖMNING
– SOM EN
DIDAKTISK
FRÅGA

Diverse policyförändringar...

- SOU 2016:25 Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning.
<https://www.regeringen.se/contentassets/990d3123ee704d65ac8b8f974bf7f81b/likvardigt-rattssakert-och-effektivt--ett-nytt-nationellt-system-for-kunskapsbedomning-del-1-av-2-sou-201625.pdf>
- SOU 2025:44. Förbättrat stöd i skolan. Delbetänkande av Utredningen om en förbättrad elevhälsa. Remissvar <https://www.regeringen.se/remisser/2025/04/remiss-av-forbattrat-stod-i-skolan-sou-202544/>
- SOU 2025:19. Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande <https://www.regeringen.se/contentassets/ff8d9a87571445c38afab38690c0c60e/kunskap-for-alla--nya-laroplaner-med-fokus-pa-undervisning-och-larande-sou-202519.pdf>

Peter i "De kanske lämpade"

De ansåg att det var en stor hjälp för barn att bli bedömda. Det anser man väl fortfarande, det är ganska utbrett i samhället. Att det är bra att bli bedömd (s. 102)

*Det är inte i ond avsikt man bedömer folk. Det är bara därför att man själv så många gånger blivit testad. Till slut finns inget annat sätt att tänka. **Man ser det kanske inte så tydligt om man alltid har kunnat prestera ungefär vad som begärdes. Man ser det kanske bäst om man i hela sitt liv kommer att vara på gränsen (s.103)***

Cusanus (1401–1464)

- Ratio – beräknande kapacitet, kategorier
- Intellectus – reflekterande kapacitet, ickevetandet och kreativitet
- Vad innebär det att vi kan bara bedöma det vi vet redan finns/ vissa sätt att uttrycka kunskap på?

Jonna Bornemark (2018a, 2018b)

**Bedömning innebär
kunskapsproduktion**

ALLTSÅ HON RÄTTAR JU INTE
MED HJÄRNAN...DE HAR JU TYP
ETT PAPPER BREDVID.

*alltså ibland så tänker jag rätt men jag skriver fel...så kan det vara
vi fick ingen förklaring för då skulle hon ha mästat gå igenom alla och det skulle ha varit lite jobbigt*

Hållbar bedömning:

Bedömningen ska stödja elevens **lärande** och möjlighet att visa kunskap både i nuet och på lång sikt.

Det är viktigt att analysera och anpassa bedömningsituationen så att alla elever får **möjlighet att visa sina kunskaper**.

Tillgänglighet, delaktighet och anpassningar är avgörande för en rättvis och funktionell bedömning.

(Bagger, 2021; Bagger & Östlund, 2021; Boud, 2000; Boud & Soler, 2016)

Etiska dilemman – Etisk stress för läraren

- Hur ska man rätta ett rivet prov?
- Hjälper jag för mycket?
- Har jag anpassat på rätt sätt?
- Provets likvärdighet vs provets
- Kollegors godtycke eller brist i likvärdighet

Själva kärnan i ett etiskt dilemma är just också att det inte går att förutse, det är något som måste mötas med professionalism och gott omdöme (Bornemark, 2020; Howe m. fl. 2018).

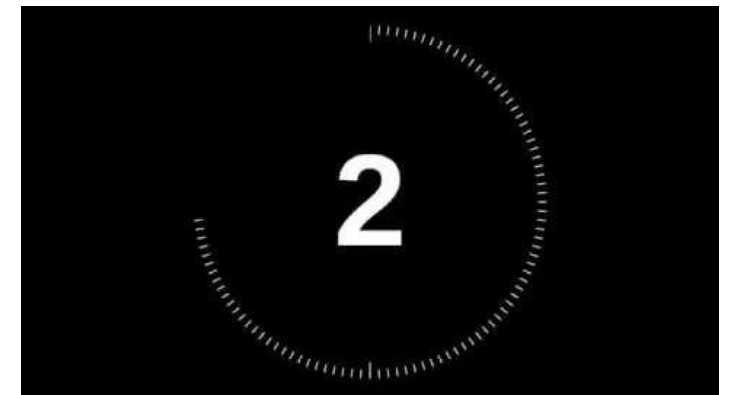

Vad påverkar elevens prestation/stress

- Tidigare erfarenheter
- Tid
- Tillgänglighet
- Emotionellt stöd och tillit
- Rättssäkerhet (rutiner och provkonstruktion ...)
- High stakes

The real or imagined consequences of testing for students' academic credentials (test scores or grades), educational access (for example to a particular school) and educational progression/ability setting, and also for teachers' professional status (e.g. from school league tables). (Putwain, Connors, Woods, & Nicholson, 2012, p. 291)

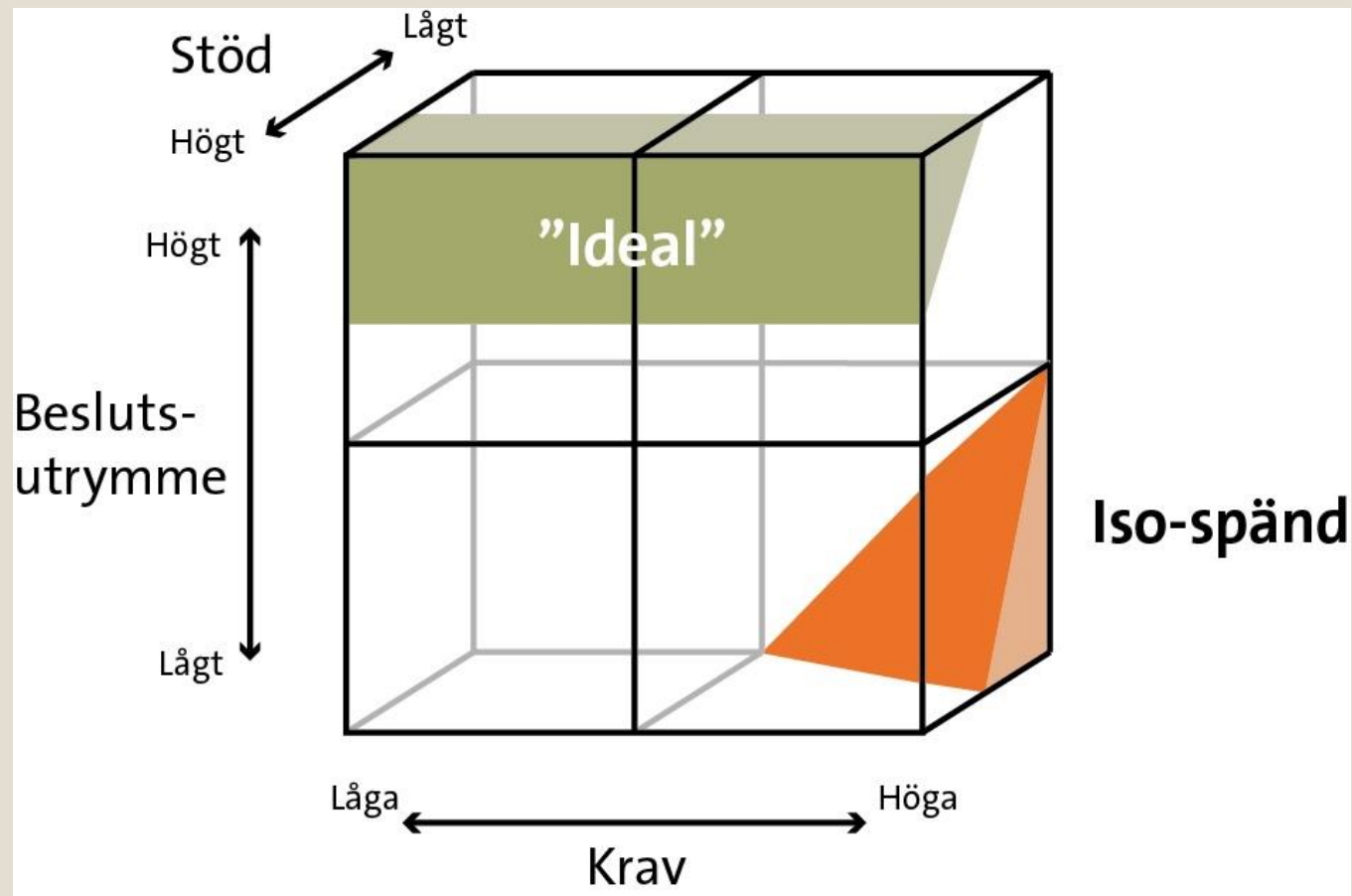
Version 3	id:	Antal rätt (Max 104)
3 + 9 =	3 + 9 =	7 + 4 =
7 + 9 =	7 + 8 =	10 + 10 =
8 + 8 =	6 + 9 =	7 + 7 =
9 + 6 =	7 + 3 =	8 + 6 =
1 + 5 =	3 + 2 =	7 + 3 =
8 + 6 =	3 + 6 =	9 + 9 =
6 + 7 =	5 + 9 =	8 + 6 =
9 + 9 =	4 + 6 =	6 + 3 =
8 + 7 =	9 + 6 =	4 + 6 =
6 + 4 =	3 + 0 =	8 + 7 =
7 + 7 =	7 + 6 =	7 + 4 =
9 + 3 =	8 + 4 =	8 + 8 =
4 + 6 =	9 + 6 =	6 + 9 =
7 + 9 =	4 + 7 =	0 + 7 =
2 + 0 =	5 + 8 =	5 + 3 =
8 + 7 =	1 + 4 =	8 + 9 =
6 + 7 =	9 + 2 =	3 + 7 =
2 + 4 =	6 + 8 =	6 + 8 =
9 + 4 =	6 + 3 =	3 + 2 =
7 + 7 =	7 + 2 =	4 + 8 =
3 + 7 =	4 + 8 =	9 + 7 =
6 + 8 =	6 + 7 =	6 + 6 =
10 + 1 =	8 + 7 =	6 + 5 =
8 + 3 =	7 + 3 =	9 + 8 =
6 + 9 =	6 + 6 =	9 + 9 =
7 + 3 =	9 + 9 =	3 + 8 =
4 + 9 =	5 + 5 =	4 + 7 =
3 + 6 =	6 + 0 =	6 + 8 =
7 + 4 =	7 + 0 =	9 + 7 =
9 + 6 =	1 + 1 =	3 + 8 =
7 + 8 =	8 + 4 =	8 + 9 =
6 + 9 =	6 + 3 =	9 + 4 =
4 + 8 =	2 + 2 =	4 + 8 =
3 + 9 =	5 + 9 =	3 + 7 =
8 + 8 =	7 + 6 =	

Bedömningsetik och vilken kunskap vi producerar

Krav, kontroll och stödmodell

Stressforskningsinstitutet SU, Karasek & Theorell (1990)

Var finns matematiken?

Olika typer av bedömningsituationer?

Är individuellt men också kopplat till gruppdynamik och organisation

- Andersson, A. , Bagger, A. & Lillvist, A. (2023). Looking through the kaleidoscope of inclusion in policy on students with intellectual disabilities. *European Journal of Special Needs Education*. <https://doi.org/10.1080/08856257.2023.2273642>
- Bagger, A. (2024). Ethical dilemmas and professional judgement: Considering educational assessment in mathematics. I *Ethics and mathematics education: The Good, the Bad and the Ugly* / [ed] Paul Ernest, Springer, s. 395-413
- Bagger, A. (2022). Discourses on inclusion of students with intellectual disabilities in policy. In (eds.) Andersen, K. N., Silva de Moraes Novais, V. & Ferreira da Silva, B. T. EDUCACÃO, CULTURA E INCLUSÃO: CONTEXTOS INTERNACIONAIS E LOCAIS, (pp. 27-45). Brazil-Editoria Appris Ltda. ISBN: 9786525031811
- Bagger, A. (2022). Book Review: Care in mathematics education: alternative educational spaces and practices. *Research in Mathematics Education*. DOI: [10.1080/14794802.2022.2079554](https://doi.org/10.1080/14794802.2022.2079554)
- Bagger, A. (2021). Specialpedagogisk kunskapsbedömning. I: C. Lundahl & Å. Hirsh (red.), Hållbar bedömning: bildning, välbefinnande och utveckling i skolans bedömningsarbete (s. 250–268). Stockholm: Natur & Kultur.
- Bagger, A., Nieminen, J & Walla, M. (2024) [Bedömning som omsorg omlärandet i de tidiga skolåren](#), *Matematik- og Naturfagsdidaktik – tidsskrift for undervisere, forskere og formidlere*, 2024, 23-38. Artikel : refereegranskat.
- Bagger, A. & Östlund, D. (2021). Hållbar bedömning med elever som har intellektuell funktionsnedsättning: Vad, hur och varför? I: Jonny Wåger; Daniel Östlund, *Hållbart och meningsfullt lärande: Undervisning för elever med intellektuell funktionsnedsättning* (ss. 223–244). Stockholm: Studentlitteratur AB. ISBN 9789144137605
- Bornemark, J. (2018). *Det omätbaras renässans: en uppgörelse med pedanternas världsherravälde*. Stockholm: Volante.
- Bornemark, J. (2020). *Horisonten finns alltid kvar: om det bortglömda omdömet*. Stockholm: Volante.
- Boud, D. (2000). Sustainable assessment: Rethinking assessment for the learning society. *Studies in Continuing Education*, 22(2), 151–167.
- Boud, D. & Soler, R. (2016). Sustainable assessment revisited. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 41 (3), 400–413.
- Göransson, K., Hellblom-Thibblin, T., & Axdorph, E. (2016). A Conceptual Approach to Teaching Mathematics to Students with Intellectual Disability. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 60(2), 182–200.
- Watson, A. (2021). *Care in mathematics education: alternative educational spaces and practices*. Palgrave Macmillan.
- Wåger, J. & Bagger, A. (2024). Didactic dimensions of teaching content for and with students with intellectual disabilities (ID) : a scoping review, *European Journal of Special Needs Education*. <https://doi.org/10.1080/08856257.2024.2323250>